

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 9Co/254/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7612201822
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gizela Majerčáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7612201822.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v občianskoprávnej veci navrhovateľa: R. F., X.. XX.XX.XXXX, bydliskom B. XX, R., okres R. X. Y., zastúpeného JUDr. Štefanom Jordánom, advokátom so sídlom Čajakova 5, Košice, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 27. septembra 2012 č. k. 4 C 3/2012 - 89

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok okrem výroku o zastavení konania a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Predmetom konania je nárok navrhovateľa na náhradu škody v sume 2 060,50 € za nezákonné trestné stíhanie, ktoré začalo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ v Spišskej Novej Vsi, ÚJaKP zo 6.4.2006 ČVS: ORP-130/OVK-SN-2006 o vznesení obvinenia navrhovateľovi z trestného činu znásilnenia podľa §241 ods. 1 a 2 písm. b) Tr. zák. v znení účinnom do 31.12.2005 a právoplatne skončilo dňom 30.4.2009 oslobodením navrhovateľa spod obžaloby z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý navrhovateľ bol trestne stíhaný (rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 16.12.2008 sp. zn. 1T 93/2006). Navrhovateľa v trestnom konaní pred súdom na základe plnomocenstva z 18.9.2006 obhajoval advokát JUDr. Štefan Jordán, ktorému za poskytnuté právne služby zaplatil 2 060,50 €. Žiadosť navrhovateľa o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody Ministerstvu spravodlivosti SR (ďalej aj len „ministerstvo spravodlivosti“) doručená 3.12.2010 bola postúpená na Ministerstvo vnútra SR (ďalej aj len „ministerstvo vnútra“), odtiaľ naspäť na ministerstvo spravodlivosti a potom znova na ministerstvo vnútra, ktoré síce trvajúc na právnom názore, že orgánom príslušným v mene štátu prejednať žiadosť navrhovateľa je ministerstvo spravodlivosti, no predsa meritórne rozhodlo o žiadosti navrhovateľa tak, že jej nevyhovelo.

Okresný súd Spišská Nová Ves ako súd prvého stupňa (ďalej aj len „súd“) odporcu zaviazal navrhovateľovi zaplatiť 2 060,50 € s úrokmi z omeškania vo výške 9 % ročne od 16.5.2011 do zaplataenia a konanie o úroky z omeškania nad tento rozsah pre čiastočné späťvzatie návrhu zastavil (§96 OSP). S obranou odporcu, že trovy navrhovateľa v trestnom konaní vznikli až v štádiu konania pred súdom, a preto orgánom oprávneným konať v mene štátu je ministerstvo spravodlivosti, sa vysporiadal konštatovaním, že pre nárok navrhovateľa na náhradu škody zo zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie rozhodujúcou je skutočnosť, ktoré rozhodnutie, ktorého orgánu sa považuje za nezákonné, a nie to, v ktorom štádiu trestného konania škoda vznikla. S prihliadnutím na uznesenie o vznesení obvinenia proti navrhovateľovi ako obvinenému z určitého trestného činu a tiež s prihliadnutím na výsledok trestného konania, v ktorom sa nepotvrdilo podozrenie zo spáchania trestného činu navrhovateľom, dospel k záveru, že škoda primárne bola spôsobená uznesením vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, a preto uzavrel, že v posudzovanom spore orgánom oprávneným konať za štát je ministerstvo vnútra [§4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci; ďalej aj len „zákon“].

Hoci nejde o prípad hodný osobitného zreteľa, konštatoval splnenie zákonnej podmienky podania riadneho opravného prostriedku proti nezákonnému rozhodnutiu (§6 ods. 2 zákona). Vychádzal pritom zo skutočnosti, že prokurátorka krajskej prokuratúry ako orgán v každom štádiu trestného stíhania oprávnený zrušiť uznesenie o vznesení obvinenia pre jeho nezákonnosť, v uznesení o odmietnutí oneskorene podanej sťažnosti navrhovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia deklarovala, že dôkazy v prípravnom konaní zakladajú zákonný postup prokurátora na vydanie pokynu vyšetrovateľovi na začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia navrhovateľovi a že v postupe vyšetrovateľa a prokurátora okresnej prokuratúry nezistila žiadne pochybenia.

Napriek skutočnosti, že uznesenie o vznesení obvinenia pre nezákonnosť nebolo zrušené ani zmenené príslušným orgánom konštatoval splnenie aj tejto zákonnej podmienky pre priznanie náhrady škody (§6 ods. 1 zákona). Poukazujúc na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR (uznesenia sp. zn. 4 M Cdo 15/2009, 4 Cdo 183/2009 a 1 Cdo 53/1993) nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením označil za špecifický prípad zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1.7.2004, zmyslom ktorého je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym alebo nezákonným zásahom štátu voči občanovi bola odčinená, pričom nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) namietaného rozhodnutia, ale že splnenie tejto podmienky je potrebné vykladať extenzívne. Za ústavne konformný preto považoval výklad, že v prípade posudzovania zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím príslušných štátnych orgánov o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia oslobodenie spod obžaloby z dôvodu, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Mal pritom na zreteli, že štát, ktorý na jednej strane má povinnosť vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktoré priamo zasiahli do základných práv jednotlivca a na druhej strane, že preto nemôže sa zbaviť zodpovednosti za postup svojich orgánov, ak sa tento ukáže mylný. Za podstatné preto nepovažoval to, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, ale to, že ich podozrenie v trestnom konaní sa nepotvrdilo, nezákonnosť rozhodnutia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia bola preukázaná právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku, vychádzajúc z ktorého sporné rozhodnutie je potrebné považovať za zrušené.

S odôvodnením, že pokiaľ by nedošlo k vzneseniu obvinenia, nedošlo by ani k podaniu obžaloby a následne k prejednaniu veci a vykonaniu dokazovania pred súdom, mal preukázanú aj príčinnú súvislosť medzi uznesením o vznesení obvinenia a vznikom škody. Bez bližšieho odôvodnenia konštatoval, že po preskúmaní jednotlivých položiek faktúry obhajcu zistil, že úkony za právne služby vykázané vo faktúre z 1.10.2009 boli účtované v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z. z. (ďalej len „vyhláška“), že advokát sa zúčastnil na každom hlavnom pojednávaní a zúčastnil sa aj výsluchov na Okresnom súde v Jablonci nad Nisou a že aj „hodnota jedného úkonu právnej služby“ pri obhajobe trestného činu, pre ktorý navrhovateľ bol stíhaný, bola vypočítaná v súlade s §12 ods. 1 písm. c) vyhlášky podľa výpočtového základu platného v rokoch 2006, 2007, 2008 a 2009.

Navrhovateľovi priznal úroky z omeškania (§517 ods. 2 Obč. zák., §3 ods. 1 NV č. 87/1995 Z. z.) odo dňa, kedy navrhovateľ prevzal oznámenie ministerstva vnútra o zamietnutí žiadosti o predbežnom prerokovaní nároku (16.5.2011).

Úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov v sume 712,80 € pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia: a) odmena za 5 úkonov právnej služby po 91,25 € (1.6.2009 prevzatie a príprava zastúpenia, 25.1.2012 podanie návrhu na začatie konania na súd, 19.4.2012 písomné vyjadrenie a konanie pred súdom na pojednávaniach 4.6. a 27.9.2012), b) režírný paušál (4 x 7,63 € v roku 2012 a 1 x 6,95 € v roku 2009), c) náhrada za stratu času 101,68 € a d) náhrada cestovného 117,20 €.

Proti vyhovujúcemu výroku rozsudku odporca (ďalej aj len „odvolateľ“) podal odvolanie a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a návrh na začatie konania v celom rozsahu zamietol. Proti rozsudku súdu prvého stupňa až na námietku nepreskúmateľnosti rozsudku ohľadom výšky priznaného nároku (formalistické a arbitrálne odôvodnenie rozsudku, priznaná náhrada neopodstatnená, neodôvodnená, v rozpore s vykonaným dokazovaním a objektívnym právom), namietal v podstate to isté, čo bolo podstatou jeho obrany proti uplatnenému nároku už aj v priebehu konania pred súdom prvého stupňa: a)

nedostatok zrušenia uznesenia o vznesení obvinenia proti navrhovateľovi pre nezákonnosť s poukazom na to, že v občianskom súdnom konaní otázku nezákonnosti rozhodnutia súd nemôže posudzovať ako predbežnú, pričom zdôraznil, že trestný súd nariadením hlavného pojednávania uznal a neformálne potvrdil zákonnosť celého trestného konania, vrátane uznesenia o vznesení obvinenia, b) právny názor súdu, že za štát v tomto spore má konať ministerstvo vnútra považuje za nesprávny aj preto, že navrhovateľ obhajcu si zvolil až v konaní pred súdom, pričom aj neskoršia novela zákona č. 514/2003 Z. z. účinná od 1.12.2012 podporuje tvrdenie odporcu, že štátnym orgánom konajúcim v mene štátu malo byť ministerstvo spravodlivosti, c) súd sa vôbec nezaoberal absenciou riadneho opravného prostriedku, pretože navrhovateľ sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal oneskorene, d) pre absenciu rozhodnutia o peňažnej povinnosti odporcu plniť navrhovateľovi odporca s plnením sa nedostal do omeškania, preto namietal tiež proti povinnosti platiť úroky z omeškania.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na platnú judikatúru, z ktorej vychádzal aj súd prvého stupňa, v zmysle ktorej oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť. Stotožnil sa s odôvodnením súdu aj ohľadom oprávnenia ministerstva vnútra konať za štát v prejednávacom spore, ako aj s ostatným odôvodnením súdu, vrátane dostatočného odôvodnenia ohľadom oneskorene podanej sťažnosti navrhovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia. Rozhodnutie súdu považuje za dostatočne a zrozumiteľne odôvodnené. Navrhol preto, aby odvolací súd rozsudok potvrdil. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací po kladnom posúdení včasnosti a prípustnosti odvolania a po zistení, že odvolanie bolo podané na to oprávneným účastníkom konania (§201, 202 a 204 OSP), bez potreby nariadiť odvolacie pojednávanie (§214 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že až na námietku nepreskúmateľnosti rozsudku v rozsahu odôvodnenia výšky priznanej náhrady škody odvolanie neobstojí, pretože súd prvého stupňa správne, zákonne a presvedčivo sa vysporiadal so všetkými vyššie pod ad/ a) až d) vymenovanými námietkami odporcu.

Odvolanie nesmeruje proti výroku rozsudku, ktorým konanie v prevyšujúcej časti bolo zastavené, v tomto rozsahu rozsudok v zmysle §206 OSP nadobudol právoplatnosť, a preto nebol predmetom odvolacieho prieskumu. Predmetom odvolacieho prieskumu bol len vyhovujúci výrok a od neho závislé výroky.

Z hľadiska skutkového stavu v posudzovanej veci bolo zistené, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 16.12.2008 sp. zn. 1 T 93/2006, ktorý právoplatnosť nadobudol dňom 30.4.2009, navrhovateľ bol oslobodený spod obžaloby pre trestný čin znásilnenia preto, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol trestne stíhaný [§285 písm. a) Tr. por.]. Trestné stíhanie začalo uznesením orgánov činných v trestnom konaní (OR PZ v Spišskej Novej Vsi, ÚJaKP) zo 6.4.2006 ČVS: ORP 130-OVK-SN-2006 o vznesení obvinenia. V priebehu trestného konania navrhovateľ na základe plnomocenstva z 18.9.2006 bol obhajovaný advokátom JUDr. Štefanom Jordánom, ktorý listom z 1.10.2009 vyfaktoval právne služby v trestnom konaní sumou 2 060,50 €, navrhovateľ k 2.5.2010 mu tieto zaplatil v plnej sume. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola podaná na ministerstvo spravodlivosti, odtiaľ postúpená na ministerstvo vnútra, ktoré jej napokon nevyhovelo.

Otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. Ak k spôsobeniu škody navrhovateľovi ako obvinenému došlo takým nezákonným uznesením o vznesení obvinenia, proti ktorému poškodený navrhovateľ využil možnosť podať sťažnosť, štát za túto škodu zodpovedá, pričom tejto povinnosti sa nemôže zbaviť (§1 až 6 zákona). Zákon č. 514/2003 Z. z. pritom výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia odporcu spod obžaloby. V súlade s ustálenou súdnou praxou štát však zodpovedá aj za škodu spôsobenú začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozhodnutím trestného súdu. Táto zásada bola vyjadrená vo viacerých skorších rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR, ktoré sa týkali náhrady škody spôsobenej štátnym orgánom v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., na podstate právnych záverov ktorých súdna prax zotráva aj po prijatí zákona č. 514/2003 Z. z. Rozhodovanie súdov sa ustálilo o. i. na názore, že ten, proti komu trestné stíhanie bolo zastavené alebo ten, kto bol oslobodený spod obžaloby, podľa relevantného zákona o zodpovednosti štátu zásadne má právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia (R 35/1991). Takéto právo má aj vtedy, ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, vynaložil náklady na trovy svojej obhajoby.

Je potrebné mať pritom na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Tento právny názor prvostupňového i odvolacieho súdu je podporený aj uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2014 pod č. 37. Judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, t. j. úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaké dôsledky ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť v tomto zmysle okrem zastavenia trestného stíhania má tiež oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestne stíhanie na tom nič nemení, keďže podstata nároku na náhradu škody sa viaže jedine na výsledok trestného stíhania.

Súd prvého stupňa rozhodol preto správne, pokiaľ priznal ochranu v tomto súdnom konaní uplatnenému právu na náhradu škody napriek tomu, že uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené ako nezákonné (§6 ods. 1 zákona). Zrušiť nezákonné rozhodnutie znamená zbaviť ho právoplatnosti. Tým, že došlo k oslobodeniu navrhovateľa spod obžaloby, došlo k zbaveniu právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku trestné konanie sa totiž končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. V konaní o náhradu škody pritom sa neposudzuje správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale rozhodujúcim je výsledok trestného stíhania. Výsledok trestného stíhania v podobe oslobodzujúceho rozsudku znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, keďže (podľa výsledku) je zjavné, že takéto konanie vôbec nemalo byť vedené, na navrhovateľa je potrebné hľadieť ako na nevinného. Tieto skutočnosti svedčia o tom, že základ nároku na náhradu škody je daný, keďže zákon sleduje jedine, aby bola odčinená každá ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti občanovi.

Z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ako vyplýva z výkladu nižšie, pre určenie orgánu oprávneného v mene štátu konať nie je podstatné, v ktorom štádiu v danom prípade trestného konania škoda vznikla. Preto sú neopodstatnené námietky odporcu, že navrhovateľ si obhajcu zvolil až v štádiu trestného konania prebiehajúceho pred súdom. Pre zákaz spätnej účinnosti právnych predpisov rovnako právne irelevantné v tomto smere je argumentovať novelou zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť až v priebehu tohto súdneho konania o náhradu škody, keďže z tohto dôvodu nie je možné vzťahovať ju na tu prejednávaný prípad.

Podľa §15 zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa §4 a 11 zákona. Ak žiadosť bola podaná na nepríslušnom orgáne, tento orgán je povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného s tým, že účinky podania žiadosti zostávajú zachované. Zákon v §4 pritom rozlišuje viaceré prípady spôsobenia škôd orgánmi verejnej moci a v nadväznosti na túto diferenciáciu určuje viacero orgánov konajúcich v mene štátu. V zmysle §4 ods. 1 písm. a) bod 1. zákona v znení účinnom k 30.4.2009 (právoplatnosť oslobodzujúceho rozsudku) vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa §3 ods. 1 v mene štátu koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v občianskom súdnom konaní alebo v trestnom konaní a ak tento zákon neustanoví inak. V zmysle §4 ods. 1 písm. b) zákona vo veci náhrady škody koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ alebo poverený orgán Policajného zboru. V zmysle §4 ods. 1 písm. e) zákona vo veci náhrady škody koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu (§38 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre) v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní. Ak ku škode došlo v oblasti verejnej moci, ktorá patrí do pôsobnosti viacerých orgánov verejnej moci, v zmysle §4 ods. 1 písm. k) zákona vo veci náhrady škody koná orgán príslušný podľa písmen a) až j), u ktorého bola podaná žiadosť na predbežné prerokovanie nároku.

V danom prípade ku škode došlo v trestnom konaní. Na úseku trestného konania, ktorý začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a je zavŕšený podaním obžaloby, vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru, ako aj prokurátor. Vo veci náhrady škody spôsobenej v tomto úseku trestného stíhania orgánom verejnej moci preto ako orgán konajúci v mene štátu, prichádza do úvahy tak Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako aj Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30.3.2011 sp. zn. 3 Cdo 194/2010). Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov v tom - ktorom prípade je orgánom konajúcim v mene štátu, v zmysle citovaného ustanovenia §4 ods. 1 písm. k) zákona potom je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Keďže v posudzovanej veci žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola podaná na nepríslušnom orgáne, ktorý bezodkladne ju postúpil ministerstvu vnútra ako príslušnému orgánu (§15 ods. 2 zákona), orgánom príslušným konať v mene štátu je ministerstvo vnútra, ktoré hoci neuznalo svoje oprávnenie konať v mene štátu, o žiadosti navrhovateľa napokon meritórne rozhodlo tým, že jej ako nedôvodnej nevyhovelo. Z uvedeného výkladu je zrejmé, že súd prvého stupňa správne právne uzavrel, že orgánom, do pôsobnosti ktorého patrí uplatnený nárok, v danom prípade je Ministerstvo vnútra SR a takto zabezpečil, aby na strane odporcu za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej zákonom č. 514/2003 Z. z.

Ohľadom obrany odporcu, že nebola splnená zákonná podmienka podania riadneho opravného prostriedku (§6 ods. 2 zákona) odvolací súd zdôrazňuje, že zmyslom podania opravného prostriedku je, aby v riadnom opravnom konaní došlo k preskúmaniu rozhodnutia orgánu štátu, o ktorom sa tvrdí, že je nezákonné, s cieľom neposkytnúť ochranu takému poškodenému, ktorý v riadnom konaní sa nedomáhal svojich práv. V posudzovanej veci napriek tomu, že obvinený sťažnosť podal oneskorene, k takémuto preskúmaniu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia orgánom krajskej prokuratúry v konečnom dôsledku došlo, a preto bol naplnený zmysel tejto právnej úpravy. Súd prvého stupňa týmito skutočnosťami sa preukázane zaoberal, ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozsudku (strana 4 a 7) a v tejto súvislosti vyhodnotil aj skutočnosť, že prokurátor krajskej prokuratúry nezistil nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia.

Pokiaľ ide o otázku, či štát ako osoba, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sa dostáva do omeškania, odvolací súd poukazuje na ustanovenie §16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., v zmysle ktorého ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. To znamená, že pokiaľ štát si nesplní svoju povinnosť škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím nahradiť poškodenému včas, dostáva sa do omeškania s plnením tohto dlhu od okamihu, kedy navrhovateľ si môže svoj nárok uplatniť na súde (t. j. po zmienených šiestich mesiacoch, resp. v prípade negatívneho rozhodnutia o žiadosti aj od skončenia prejednávania).

V zmysle §17 ods. 1 zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V zmysle §18 ods. 1 a 3 zákona náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané o. i. nezákonné rozhodnutie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. Súčasťou trov konania pritom sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom, ktorým je vyhláška MS SR č. 655/2004 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že skutočnou škodou môže byť aj ujma spočívajúca v poskytnutí finančných prostriedkov na úhradu trov konania pred štátnym orgánom, ktoré v dôsledku jeho nezákonného rozhodnutia sa ukázali ako zbytočne vynaložené.

Pokiaľ súd prvého stupňa v tomto smere bez ďalšieho konštatoval, že navrhovateľom zaplatená a v tomto konaní uplatnená suma je v súlade s vyhláškou, odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné, pokiaľ namieta formalistické, arbitrálne a neodôvodnené priznanie náhrady škody. Z tohto hľadiska súd skutočne neodôvodnil v potrebnej miere svoje skutkové a právne závery v kľúčovej otázke, t. j. konkrétne ako dospel k záveru o opodstatnenosti navrhovateľom vynaložených trov v trestnom konaní za právne služby obhajcu JUDr. Štefana Jordána práve vo výške uplatnenej titulom náhrady škody v tomto súdnom konaní. Strohé konštatovanie, že fakturované služby boli v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z. z. je nepostačujúce, nespĺňa zákonnú požiadavku presvedčivosti a zrozumiteľnosti dôvodov rozhodnutia. Nedáva totiž možnosť účastníkovi konania preskúmať správnosť, opodstatnenosť a zákonnosť týchto záverov súdu. Hoci súd pred vyhlásením rozsudku oznámil obsah pripojeného trestného spisu, jeho skutkové zistenia sa nepremietli do odôvodnenia rozsudku z hľadiska posúdenia opodstatnenosti výšky uplatneného nároku. Rozhodnutie súdu prvého stupňa preto nie je úplné.

Bez toho, aby v odôvodnení rozsudku bolo uvedené, ako súd konkrétne sa vysporiadal s trovami obhajoby v trestnom konaní z hľadiska opodstatnenosti ich výšky, odôvodnenie rozsudku je nedostatočné a nezrozumiteľné, čo má za následok nepreskúmateľnosť rozsudku. Zákom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§157 ods. 2 OSP) pritom nie je len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť obsahovo neodôvodneným a nepresvedčivým rozhodnutiam, ale v prvom rade má byť prameňom poznania úvah súdu. Z hľadiska zisťovania skutkového stavu, ako i právneho posúdenia veci napadnutý rozsudok vo vytknutom rozsahu nevyhovuje týmto požiadavkám. Z toho dôvodu prichádzalo do úvahy len zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie v naznačenom smere. Iné rozhodnutie za daných okolností by bolo porušením práva účastníkov konania na spravodlivý proces.

Z tohto dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie [§221 ods. 1 písm. f), ods. 2 OSP]. V tomto súde prvého stupňa konkrétne vysvetlí, či a ako zistil obsah dohody o odmeňovaní medzi navrhovateľom ako klientom advokáta JUDr. Jordána pri uzatváraní zmluvy o poskytnutí právnych služieb, resp. ako zistil, že k takejto dohode medzi nimi nedošlo (§1 ods. 2 vyhlášky), akými úvahami dospel k záveru o opodstatnenosti výšky navrhovateľom uplatneného nároku na náhradu škody ako nevyhnutných a účelných trov navrhovateľom vynaložených v trestnom konaní a následne posúdiť aj otázku príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a škodou a takto odstrániť vytknuté pochybenie. Svoje rozhodnutie odôvodní náležitým spôsobom tak, aby zodpovedalo požiadavkám vyplývajúcim z §157 ods. 2 OSP. Vysporiada sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a svoj myšlienkový postup vo všetkých pre posúdenie veci významných otázkach dostatočne vysvetlí nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a na všetky rozhodujúce skutkové okolnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlí svoj postup a dôvody svojho rozhodnutia tak, aby tieto preukazovali jeho správnosť. V novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§224 ods. 3 OSP).

Výsledok hlasovania senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.